

L'organització a l'ACO: «¿Antes muertos que sencillos?»

1. Paradoxes de l'organització: la bona organització és invisible i efímera.

La veritat és que parlar de l'organització és de les coses capaces de fer baixar l'autoestima a qualsevol. Per tres motius:

- **La millor organització és aquella que passa desapercebuda.** Quan no en parlem, vol dir que funciona. I quan es fa notar massa, vol dir que hi ha alguna cosa que no va.
- Aquesta mateixa invisibilitat de la seva eficàcia fa que **sovint no ens adonem que al darrere d'un acte complex que es desenvolupa amb naturalitat, com si res, hi ha moltíssima feina que no es veu.** Feina de pensar-hi prèviament, de convocar, de preparar coses, de distribuir responsabilitats, de respondre amb agilitat als imprevistos i un llarguíssim etcètera. Part d'aquesta feina necessita senzillament mans, però cada vegada més, a més a més de mans, necessita una certa qualificació professional. Només amb bona voluntat no es pot portar la comptabilitat, demanar subvencions, tenir presència a les xarxes socials i gestionar correctament el correu electrònic.
- **L'organització, de fet, és paradoxal en qualsevol entitat.** És la que fa possible que s'aconsegueixin els objectius fixats i, alhora i justament per això mateix, és la més efímera de les activitats, perquè en el temps perviuen els objectius, però l'organització, que s'ha d'anar adaptant a les circumstàncies concretes de cada moment (persones, costums, recursos socials, noves necessitats...), s'ha d'anar reinventant.

1

I això és el que avui ens cal fer a l'ACO: **mirar si l'actual organització ens ajuda a viure i portar l'Evangeli a la classe obrera** o bé ens destorba; si ens incomoda i per què; és l'hora de buscar formes (senzilles i a l'abast de tothom sense oblidar l'eficàcia) de funcionament com a moviment, i de desprendre'ns sense recança d'allò que funcionava... i que ara ha deixat de fer-ho.

Estem una mica en crisi, però **no és una crisi exclusiva de l'ACO:** és una crisi institucional i generacional que afecta l'Església i la major part d'associacions en les quals molts militants ens hem "criat" i hem après a organitzar-nos. La crisi d'organització de l'ACO va més enllà del moviment.

I una tercera cosa, encara. De fet, l'ACO és en ella mateixa una forma d'organitzar-nos per seguir millor Jesucrist però no és una finalitat en ella mateixa.

2. L'organització grinyola, per això ja no passa desapercebuda

A banda d'aquesta crisi compartida, les coses a l'ACO estan canviant força i això també qüestiona l'organització. Si comparem l'enquesta en ocasió d'aquest consell amb la que es va fer en ocasió dels 50 anys de l'ACO, ens trobem:

- a) Que ens anem envellint notablement (en aquell moment, 2003, un 60 % del moviment tenia menys de 45 anys, ara aquest percentatge s'ha reduït al 28 %).
- b) Que l'extensió geogràfica del moviment s'ha incrementat.
- c) Que hi ha una certa dificultat per obtenir responsables
- d) Que alguns militants ens anem reduint a l'àmbit familiar i això de l'acció transformadora de vegades és més un desig que una realitat.

Malgrat que les coses funcionen raonablement bé, hi ha un rum-rum de fons que a mi, que no tinc cap responsabilitat concreta dins del moviment, també m'arriba. ¿De què rondinem quan parlem d'organització avui a l'ACO?

- Es produeixen sobrecàrregues en algunes persones.
- Hi ha la sensació que els militants del moviment desconeixen tota la feina que fan les persones alliberades de l'ACO
- De vegades les reunions de responsables (a qualsevol nivell) es veuen com un rotllo.
- No sempre acabem d'entendre el que estem fent. El missatge és confús
- La participació que se'ns demana des del moviment de vegades es viu com una tasca burocràtica.
- Hi ha la percepció que hi ha coses que no s'han delegat prou.
- Coosta molt motivar per acceptar responsabilitats de pes dins del moviment (¿ser president o presidenta es pot considerar una heroïcitat?).
- Quan volem aplicar un únic model a tota la diversitat de realitats de l'ACO.
- Hi ha la sensació, com en el cas dels consiliaris, que hi ha tasques que es podrien fer de manera més lleugera o compartida amb altres moviments.
- Quan fem servir un llenguatge que no s'entén, un argot.

Tot aquest rum-rum, però, és una qüestió marginal si ens plantejem la gran pregunta:

3. ¿L'actual organització serveix per assolir els objectius del moviment?

En Jordi Fontbona recordava l'altre dia un text de Cardijn: «Que no s'oblidi mai: no n'hi ha prou amb les reunions jocistes, no n'hi ha prou amb les comissions jocistes, no n'hi ha prou amb les publicacions jocistes, no n'hi ha prou amb els actes. Tot això no són més que mitjans, cap no és un objectiu en sí mateix, tots ells no han de servir per a la conquesta del medi obrer. Els joves obrers han de viure, créixer, i actuar en la seva fàbrica, despatx, taller, barri, entre els veïns, en la seva classe, perquè si no ho fan ells, ningú no ho farà... És a la manera del llevat que entra dins la massa, a la manera de la sal que penetra l'aliment, com es realitzarà l'apostolat en l'ambient de treball i en l'ambient obrer».

No es tracta, doncs, de fer moltes reunions o o moltes activitats de l'ACO, o de fer-les molt ben fetes, sinó de si la nostra forma d'organitzar-nos realment ens estimula a viure amb coherència l'Evangeli de Jesús. ¿Ens porta a comprometre'ns en la transformació del nostre món? ¿Ens empeny cap a les perifèries (la de les lluites, les realitats frontereres de la diferència, cap allà on hi ha patiment?) ¿A través nostre es

transmet de debò l'Evangelí a la classe obrera? ¿De quina manera? ¿Per la coherència del nostre testimoni? ¿Per la nostra atenció i confiança en les persones, especialment en les més pobres? ¿Per l'acció transformadora, lúcida i compromesa? ¿Pel sentit profètic? ¿Perquè parlem de Jesús als nostres companys (company=persona amb qui partim el pa)? ¿Perquè preguem i celebrem juntament a la resta de l'Església?

Perquè, si el moviment a nosaltres ens omple tant, ens fa feliços, faríem bé de preguntar-nos per quin motiu la major part del seu creixement és "vegetatiu", si em permetu l'expressió. No es tracta de "cridar les masses", de fer números com ara sembla que està de moda a l'Església, sinó de preguntar-nos si la nostra manera de viure el compromís i l'Església és realment oberta i transparent. Si som sal i llum, vaja.

Estar avui present a la classe obrera, en la seva actual realitat i complexitat, ens hauria de suscitar uns quants interrogants:

- Què hi ha de la interreligiositat i l'ecumenisme (què coneixem de les altres religions, quins vincles hi establim...). No oblidem que bona part de la classe obrera avui és musulmana o ortodoxa o evangèlica.
- ¿Oferim la nostra petita comunitat de grup a algú alguna vegada? Com ens va? Ho saben els nostres amics i companys el peu de què calcem? En parlem?
- L'ACO treballa en xarxa a nivell local? Amb qui ens relacionem? Com obrim els nostres actes del moviment a les entitats, parròquies i moviments? La comunicació no és només una qüestió d'imatge (que és el que sovint ens ha preocupat), també ho és d'acció en si mateixa, de presència, de vincle. ¿Com vivim la diferència? ¿O potser tendim a relacionar-nos només amb iguals?
- ¿Com obrim els nostres grups a les persones immigrades, amb tots els reptes culturals que això comporta?
- El papa de vegades ens supera per l'esquerra. ¿Com entenem nosaltres això de l'Església en sortida?
- Els nostres consiliaris capellans es fan grans i estan supermegaocupats. ¿Com treballem la nostra espiritualitat? ¿Com ens acompanyem mútuament? ¿N'hi ha prou amb la revisió de vida? ¿De quines fonts bebem? ¿Com ens formem?

4. Alguns miratges amb què potser ens trobem:

1. **Els bons models organitzatius no caduquen.** Quan una cosa està molt rodada, hi tenim experiència i ens dóna seguretat, tendim a creure una cosa que és falsa: que nosaltres podem "domesticar" la realitat. Però **la realitat és absolutament dinàmica, complexa, i ens va al davant** Per tant, ens obliga a ser imaginatius i a sortir de la norma que nosaltres mateixos tracem. Per bona que sigui una organització, caduca. Cal, doncs, anar canviant per veure com connectem amb les novetats que es van produint.
2. **Ser militants de l'ACO ens dóna dret a accedir a uns serveis.** L'altre miratge és **la temptació de convertir-nos en consumidors de serveis.** Alguns sociòlegs diuen que la gent anem passant de ser ciutadans amb drets i deures, a ser consumidors de serveis. A l'ACO som com tothom, o sigui que és possible que això també ens passi. A la pràctica això significa

que potser de vegades som poc conscients que sense una implicació de tots es fa molt difícil oferir aquests serveis. La trobada de Setmana Santa, per exemple: la seva complexitat comporta que si no hi ha una corresponsabilitat a l'hora de pensar, de preparar, de treballar i d'estar obert a les adversitats i inconvenients, la seva organització recau en un grup molt reduït de persones, que corren el risc de cremar-se en la bona voluntat d'oferir un servei.

3. **Si sempre s'ha fet així és que funciona.** La rutina de fer les coses, perquè sempre s'ha fet així. Això ens dóna seguretat, però també ens desanima, perquè ens posem un llistó no sempre assumible o no sempre desitjat per tothom. Cal gosar ser creatius
4. **No tenim límits.** No podem fer-ho tot ni créixer sense límits. Això ho vaig aprendre a Càritas: si vols fer un projecte, com que ni els pressupostos ni les persones no s'estiren fins a l'infinit, n'has de reduir d'altres. A l'ACO, per aquesta voluntat de consens i d'inclusió que nostre senyor ens ha donat, i que és una gran cosa, **ens costa molt prioritzar de debò**, i tendim a fer florir objectius impossibles sobretot per la quantitat.
5. **Podem amb tot**, i hem de fer-ho tot molt bé, encara que perdem la pau personal, ho fem tot a mitges o correm un risc seriós d'estressar-nos amb greus conseqüències per a la nostra salut.
6. **Els de dalt són uns sàtrapes.** Tothom ha de fer l'esforç de pensar, de compartir, de fer propostes, de transmetre-les correctament, de batre-les i debatre-les fins que en surti noves propostes col·lectives que ens facin avançar, com a persones, com a grups i com a moviment. Aleshores cal posar-les en marxa amb el suport administratiu, logístic i comunicatiu que faci falta.

5. L'organització imprimeix caràcter

He comentat abans que l'important són els objectius i no tant la forma d'organitzar-nos, però és cert que la manera d'organitzar-nos, i el mètode de revisió de vida, ens configuren, ens fan com són. L'organització de l'ACO sempre partirà, com deia també Jordi Fontbona, «de l'esperit obert a les idees i als fets spcials, que observa, constata, verifica i reflexiona», i actua, perquè «el cor de cada militant és el que fa bategar tot el moviment».

Hi ha uns principis a més a més, que no podem oblidar, perquè, almenys en la meva experiència, la cultura associativa de l'ACO és extremadament útil per anar per la vida.

La participació real. L'ACO volgudament volem treballar de baix cap a munt. Però perquè sigui així, vol dir que a) hem de treballar en els grups de rev i zones, i b) ha de circular una bona informació en tots els sentits, cap amunt i cap avall, i de costat. Perquè les coses s'entenguin fàcilment, reforçant el missatge dels responsables. [punt 2.5.2. del document d'identitat).

La flexibilitat. L'organització en un ésser viu no pot estar de cap manera encotillada. Hem d'intentar que la sang circuli fins a l'última cèl·lula del nostre cos, però sense afeixugar-nos, permetent la creativitat i l'adaptació a les diverses realitats del moviment.

El treball en xarxa. Sovint parlem del treball en xarxa com a acció conjunta de diverses organitzacions per assolir uns objectius comuns. Jo us ho proposo també com a forma de compartir recursos, idees i espais. Suposa estar segur de la pròpia identitat, suposa refiar-nos dels veïns, suposa no pretendre el lideratge, suposa col·laborar amb tercers, suposa acostumar-nos a obrir les activitats que ens són pròpies i que ho permeten. El treball en xarxa inclou la litúrgia, que és una forma de connexió a través de les celebracions en el temps i en l'espai, amb els qui ens han precedit i en els que són cristians arreu del món. Però per això ens hem d'acostumar a sortir dels límits que nosaltres mateixos ens imposem, potser hem de desideologitzar-nos una mica i de formar-nos molt. Si no pretenem liderar-ho tot, el treball en xarxa pot ser una magnífica manera d'alleugerir la nostra motxilla i alhora de dialogar amb la realitat social i eclesial que ens envolta. Treballar en xarxa no vol dir necessàriament organitzar una cosa amb altra gent, sinó promoure activament que en lloc d'organitzar-ne una de pròpia anem tots (però hi anem!) a la del veí.

Inclusió. És bo que, ens organitzem com ens organitzem, tots els membres de l'ACO siguin tinguts en compte a l'hora de participar, encara que no sigui fent-ho de la mateixa manera: joves i grans, malalts i sans, dones i homes, capellans i laïcs, cadascun amb les nostres capacitats i (dis)capacitats. I és bo que donem la paraula als afectats pels problemes.

Rotació. Va molt bé que la gent vagi passant per les diverses responsabilitats. A l'ACO som corredors de fons i la vida sol ser llarga. Això vol dir que som una colla de gent que anem adquirint una visió global del moviment i que som capaços d'aportar-hi mirades des de diferents punts de vista. Això en absolut és sinònim d'anar passant cada dia un de diferent per un consell o comissió.

Transparència. Amb transparència vull dir que siguin clars els canals de participació. De vegades, sobretot quan som pocs, tendim a funcionar com un club d'amics, o tendim a parlar les coses fora del seu espai. Sense transparència és difícil que s'hi incorpori nova gent i és difícil també que s'acceptin com a pròpies les decisions col·lectives.

L' escolta de les persones i de la realitat social. Sembla una obvietat i ho és. Però vivim immersos en un soroll constant, reclamats per mil estímuls, en una informació tan excessiva que no sabem com triar-la. Vivim en mig de mentides i de prejudicis, fins al punt que sovint esdevenim cecs i sords. Quan dic "fer silenci" vull dir fer-lo en sentit literal i potser algunes coses més: no quedar-nos enganxats a les xarxes socials, que es presten tant a la manipulació, no mirar la tele per mirar-la, no fer tantes coses alhora i a tota

velocitat. De fet us estic dient un dels meus desitjos, més que de les meves realitats, però crec que el soroll no ens deixa escoltar la gent. La realitat dels més pobres sovint roman amagada i invisible. Sovint no tenen veu. Sovint ni els veiem ni els reconeixem. Vivim en un món on tots xerrotegem incessantment, però on escoltem poc. Sense silenci correm el risc que la nostra acció es converteixi en un activisme buit.

De fet hi ha una gran necessitat de silenci: hi ha qui busca el zen, hi ha qui ho fa des de l'experiència cristiana, hi ha qui practica el mindfulness. Hi ha opcions per a tots els gustos, però el silenci és higiene. Tant per escoltar què ens passa a nosaltres (potser per això ens incomoda tant) com per escoltar els altres. Tant a nivell personal com a nivell comunitari. No sé si heu experimentat mai com costa, en una entitat, parar i pensar. Hi ha una mena de por al full en blanc. És una cosa que incomoda força, però que és necessària. No hi ha creativitat sense silenci.

Capacitat d'acollida. Convertir els nostres espais socials en espais d'acollida, però també crear espais d'acollida allà on som: des de l'AMPA fins a la coral, passant pel sindicat o per l'escala de veïns. Els qui som actius en entitats tenim l'experiència que els nostres grups i associacions són llocs on ens sentim acceptats, on parlem i escoltem, on podem compartir allò que pensem i formular els nostres desitjos. Són, de fet, petites comunitats que ens acompanyen durant molts anys.

Aquest és un dels nostres tresors, que podem exportar a d'altres llocs. Ser creadors de bon rotllo, no jutjar la gent, permetre que l'altre s'expressi en la diferència (no n'hi ha dos d'iguals i això és bo) i sobretot crear espais on els més petits, els qui són socialment menys valorats, se sentin com a casa seva. Això val per a les persones amb discapacitat, per als passavolants del carrer, per als immigrants i refugiats, per als malalts mentals, per als qui van a poc a poc, per als més pobres, per als més pesats, per als qui no són brillants, per als qui estem massa grassos o són massa grans. Suposa posar l'acollida per damunt de l'eficàcia. Tenint present que la gent és com és i no com a nosaltres ens agradaria que fossin. I això ens inclou a nosaltres mateixos.

Observareu que també us parlo d'un "deixar-se acollir", perquè nosaltres no som pas diferents dels altres i perquè si no ens deixem acollir ens costarà molt acollir de debò. Això en una societat que valora l'autonomia personal dalt de tot. Sembla que durant molt de temps hem viscut del miratge que som autònoms i que hem de ser molt forts, a banda de guapos i joves. Però cada cop hi ha més gent que ens desvetlla que som interdependents i vulnerables. I la nostra força estar en el reconeixement d'això i en la capacitat d'ajuda mútua, de tenir cura els uns dels altres.

La pregària i el sentit de la nostra missió: el moviment no és cosa nostra és cosa de Déu.

6. Qüestionari per al treball en grup

1. Pensa, en un treball personal previ, quins han de ser els tres objectius principals de l'ACO en els propers deu anys per esdevenir realment un moviment evangelitzador entre la classe obrera aquí i avui.
2. Pensa en tu mateix, en el teu grup i en la zona: t'ajuden a treballar per aconseguir aquests objectius? Per què? Què t'ajuda, què et fa nosa?
3. Quines coses hem de polir més a l'ACO i de quines coses ens hem de despendre per assolir aquests objectius?

A l'assemblea caldrà portar els tres objectius de la pregunta 1.